

Bijen in het bos

Oorspronkelijk leefden de bijen in de bossen. Voordat de mensen het landschap ingrijpend gingen veranderen door met landbouw te beginnen, was heel Midden-Europa bedekt met bossen. De eerste bijen werden gehouden in stukken holle boomstam, zogenaamde 'Klotzbeute'. Deze stonden in het bos of aan de bosrand. Tot voor kort werd in Bohemen en Beieren nog zo geïmkerd in de uitgestrekte naaldbossen. Meer naar het westen en het noorden van Duitsland, in de gebieden van loofbossen en heidevelden, ontwikkelde zich de korfimperij. Waar de bijen die in de bossen werden gehouden nu op vlogen, wordt echter nergens vermeld. Tegenwoordig vraagt men zich zelfs af of de bijen wel inheems zijn. En als ze autochtoon zijn, kunnen ze dan nog overleven in het bos? Omdat door de moderne landbouw het aanbod van grote oppervlakten drachtplanten verdwenen is, is het bos misschien weer een potentiële woonplaats voor onze bijen. Of de bijen in het bos in leven kunnen blijven werd in de buurt van Stuttgart onderzocht. Het natuurpark Schönbuch is een bosgebied dat in de loop van de tijd veranderd is. In de middeleeuwen was het een eiken-beukenbos. Door de vraag naar bouw- en brandhout, en door vee in het bos te laten weiden, veranderde het langzaam in een grasvlakte. In het midden van de vorige eeuw werd er weer planmatig bos geplant. Nu niet met loofbomen maar voornamelijk met dennen en sparren. Hoe meer naaldbomen hoe meer problemen. Veel stormschade, aantasting door schimmels en bastkevers kwamen voor. In de laatste decennia wordt het naaldbos langzamerhand weer tot het oorspronkelijke loofbos omgevormd. Hierdoor komen er ook weer veel kruiden- en struiken terug met een goed aanbod van stuifmeel en nectar. In dit bos werd een onderzoekgebied van ongeveer zes km² bestudeerd. Hierin waren stukken naaldbos, beukenbos en gemengd bos van loofbomen. Ook waren er grote open vlakten door stormschade en kap. Hierop was een begroeiing van vooral braam en framboos, brem en wilgeroosje interessant voor de bijen. Op andere open plekken was naast gras ook witte en rode klaver ingezaaid voor het wild. Er waren kersen, appels, lijsterbes, esdoorns en paardekastanje aangeplant. Aan het onderzoekgebied grensde een akkergebied waar ondermeer koolzaad, mosterd en phacelia werd geteeld. In dit gebied werden in het voorjaar van 1994, 20

carnica-volkjes (afleggers) geplaatst in groepjes van vijf kasten. Bij het plaatsen werd vooral gelet op hoelang de volken dagelijks in de zon of de schaduw stonden. Ze stonden echter zó dicht bij elkaar dat ze dezelfde dracht konden benutten. Binnen een straal van drie km was alleen bos, de akkers lagen daarbuiten.

Eens per week werd een stuifmeelval gezet om te bepalen waar de bijen op vlogen. Ook werd honing onderzocht op stuifmeelsoorten. Vooral in het voorjaar kwam er veel verschillend stuifmeel binnen van wel 50 plantensoorten. In mei waren het vooral de esdoorn en de kastanje die naast het fruit bezocht werden. In juni was het voornamelijk de framboos, de eerste bramen met daarnaast veel andere wilde planten. Later in het jaar was de dracht vooral wilgeroosje, witte- en rode klaver. Maar ook de akkers buiten het bos werden bezocht, want er werd phacelia, koolzaad en mosterd gevonden. Honingdauw, zoals schimmeldraden in de honing, werd in 1994 bijna niet gevonden.

Door de volksontwikkeling, de honing- en stuifmeelvoorraden te meten, kon worden bepaald of de afleggers zich afhankelijk van de standplaats tot goede volken ontwikkelden. De volken die midden op een kapvlakte stonden ontwikkelden zich het beste met tot acht ramen broed en een grote voorraad honing en stuifmeel. De volken in de schaduw waren duidelijk minder, met kleine voorraden en tot zes ramen broed. De volken zamelden per maand 5-10 kg honing die werd geoogst. De volken overwinterden op de standplaatsen, alle volken overleefden.

Conclusie is: bijen kunnen goed in het bos overleven, alleen is het wel zaak een zonnige standplaats te kiezen. De verwachting was dat ze het goed zouden doen op een meer beschaduwde standplaats, maar vermoedelijk zijn onze moderne bijen wat dat betreft niet meer aangepast aan het leven in het bos.

Deutsches Bienen Journal 1996(2)

Zwermen

Afgelopen jaar was een goed zwermjaar. De weersomstandigheden zorgden ervoor dat er veel zwermen afkwamen. Een imker in Duitsland had daarvan twee zeldzame voorbeelden.

In mei 1995 zag hij een zwerm die in een gat in een linde vloog. En behoorlijk hoog, op 3,5 m. Een automobilist die net onder de linde wou parkeren, zag de zwerm ook en reed voor alle zekerheid door.

Een fruitteler waarschuwde hem eind augustus, hij had een bijennest gevonden. In een pereboom hingen aan een tak zes raten, ongeveer zo groot als soepborden. Helaas was deze zwerm vermoedelijk van honger omgekomen, de bijen waren in de cellen gekropen. Er was nog wel wat gesloten broed, maar dat was te koud geworden.

Imkerfreund 1996(3)

Koninginnegelei gevaarlijk?

Mensen met astma wordt aangeraden geen koninginnegelei te gebruiken. Het kan namelijk een sterke allergische reactie veroorzaken. In Australië kregen in de laatste twee jaar elf mensen zo'n zware allergische aanval. Twee jonge mensen in de leeftijd van 23 en 11 jaar stierven vermoedelijk door het innemen van een capsule koninginnegelei aan een zware astma-aanval.

The New Zealand Beekeeper 1996(2)

174

Open dagen Teelt Groep Zuid

Graag willen wij ons aan u voorstellen, wij de Teelt Groep Zuid, de TGZ, een kersverse enthousiaste groep, die tot doel heeft om een in het afgelopen jaar verworven Buckfastlijn in stand te houden. Dit laatste kunnen wij realiseren omdat we de mogelijkheid hebben kunstmatige inseminatie (KI) toe te passen. Hierdoor kunnen wij onze koninginnen kruisen met de daartoe meest geschikt geachte darrenlijn. Hierin en ook in andere teeltzaken worden we ondersteund door een bekende buitenlandse imker. Om u in de gelegenheid te stellen ons en onze bedrijfsmethode te leren kennen, nodigen wij u uit op de Open dagen:

- 15 juni: C. Haans en A. Schoenmakers, Bos en Beemdweg 131, Tilburg, 013-4563563.
- 22 juni: F. en M. v.d. Heuvel, Hoofdstraat 77, Heeswijk-Dinther, 0413-292603 en bij J. Mous, Den Dries 10, Olland (St. Oedenrode), 0413-479415.
- 23 juni: C. Coremans en H. Broeren, Marnixstraat 1, Etten-Leur, 076-5014116.
- 29 juni: B. Klöpping, Puttenstraat 10, Maarheeze, 0495-591828.
- 10 aug.: H. v.d. Berg, Gouv. van Sonsbeecklaan 17, Reuver, 077-4742587.

U bent van harte welkom vanaf 11.00 uur.

Nationale Honingkeuring 14 september

De Nationale Honingkeuring wordt dit jaar gezamenlijk georganiseerd door de VBBN en de Zuidelijke Bonden. Er wordt gekeurd volgens het keuringsreglement van de VBBN, door keurmeesters van zowel de VBBN als de Zuidelijke Bonden.

De keuring wordt gehouden op de Ambrosiushoeve te Hilvarenbeek, op dezelfde dag dat daar ook de Open Dag wordt gehouden en de Jaarvergadering van de Vrienden van de Ambrosiushoeve. Deelnemers aan de honingkeuring kunnen een rondleiding krijgen door het arboretum en de Ambrosiushoeve bezoeken.

Inleveren van te keuren honing tussen 09.30-11.00 uur (eventuele regionale verzamelpunten worden nog bekend gemaakt). De uitslag van de keuring zal zo mogelijk om 14.00 uur bekend worden gemaakt. De hoogste trofee is de Ridder van Rappard wisseltrofee voor de imker met de meeste punten in de meeste klassen. Voorts zijn er prijzen te winnen in alle klassen: een 1e, een 2e en een 3e prijs alsmede de bijbehorende oorkonde. In de volgende klassen wordt gekeurd:

1. Vloeibare honing (niet verwarmd!)
2. Kristalliserende honing
3. Gekristalliseerde en crèmehoning
4. Heidehoning

Van elke te keuren soort honing dient men drie potten in te leveren, men mag zo vaak meedoen in elke klasse als men wil. De deelname is gratis.

De te keuren potten moeten voorzien zijn van een etiket dat voldoet aan de eisen van de Keuringsdienst van Waren. Dit betekent dat ook de naam van de imker vermeld moet worden. Bij de inname van de potten wordt dit gecontroleerd, vervolgens wordt door de innemende keurmeesters de naam onzichtbaar gemaakt. Daar wordt dus niet meer op gekeurd of afgekeurd.

De etiketeisen zijn gepubliceerd in Bijen 1(6): 189 (1992). De tekst is verkrijgbaar bij: secretariaat VBBN, Grintweg 273, 6704 AP Wageningen, 0317-422422, fax 0317-424180.

Het werkboek Bijenhouden

Deze maand verschijnt een nieuwe versie van 'Het Werkboek Bijenhouden' van J.J. Speelziek. De prijs bedraagt f 29,95. Het boek kan bij het Bijenhuis worden besteld. Postbus 90, 6720 AB Bennekom, of telefonisch 0317 422733.